

Besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete

Besluit van de Autoriteit Financiële Markten tot het opleggen van een bestuurlijke boete aan BDO Audit & Assurance B.V. van € 765.000 wegens overtreding van artikel 18, eerste lid en artikel 21, eerste lid, van de Wet toezicht accountantsorganisaties

Ons kenmerk: [...]

Datum: 16 december 2025

1 Samenvatting

De Autoriteit Financiële Markten (**AFM**) heeft vastgesteld dat BDO Audit & Assurance B.V. (**BDO**)¹ van begin 2018 tot eind 2023 niet beschikte over een adequaat stelsel van kwaliteitsbeheersing en haar bedrijfsvoering niet zo had ingericht dat deze een beheerste en integere uitoefening van het bedrijf waarborgde. Wegens het ontbreken van specifiek beleid en procedures op het vlak van examens konden medewerkers zich onopgemerkt schuldig maken aan examenfraude. Dat is ook structureel gebeurd. Binnen de periode van zes jaar hebben enkele honderden medewerkers uit alle lagen van de organisatie examenfraude gepleegd. De examenfraude bestond bijvoorbeeld uit het ontvangen of verspreiden van vragen, of het samen maken van toetsen. Het ging deels om examens die verplicht zijn om vakkennis en vaardigheden voor de certificering als controlerend accountant op peil te houden.

De AFM vindt dit ernstig en reden voor een boete. Aan de integriteit en vakbekwaamheid van accountants mogen hoge eisen worden gesteld. Met hun controles voegen zij vertrouwen toe aan de jaarverslagen van ondernemingen en hun geloofwaardigheid moet dan ook buiten twijfel staan. Van accountantsorganisaties wordt verwacht dat de bedrijfsvoering en het stelsel van kwaliteitsbeheersing schadelijk gedrag als examenfraude voorkomt, of minimaal signaleert als dit zich structureel voordoet. BDO is hierin tekortgeschoten.

BDO heeft constructief en voortvarend meegewerkt aan het onderzoek van de AFM. Ook heeft zij maatregelen getroffen ter voorkoming van herhaling. Deze maatregelen lijken adequaat te zijn. Ook lijken de implicaties van de examenfraude beperkt te zijn gebleven. Het afnemen van interne toetsen speelde namelijk een relatief beperkte rol binnen het stelsel van kwaliteitsbeheersing. BDO heeft aannemelijk gemaakt dat zij de vereiste vakbekwaamheid van haar medewerkers op meerdere manieren waarborgde.

De AFM en BDO hebben de boetezaak vereenvoudigd afgedaan. Dit betekent dat de zaak met dit besluit tot het opleggen van een boete van € 765.000 is afgerond. Het boetebesluit wordt hierna verder toegelicht.

¹ BDO heeft een AFM-vergunning voor het verrichten van wettelijke controles bij jaarrekeningen van organisaties van openbaar belang (OOB's) in de zin van artikel 6, tweede lid, Wta.

2 Verloop van het onderzoek en boeteproces

Procesverloop

In het kader van een verkenning naar mogelijke *'examenfraude bij OOB-accountantsorganisaties en de maatregelen die in dit kader zijn getroffen'* heeft de AFM op 1 november 2022 aan BDO een aantal vragen gesteld. De reactie was voor de AFM aanleiding om BDO op 17 februari 2023 te verzoeken een intern onderzoek in te stellen naar (mogelijke) examenfraude binnen haar organisatie. BDO heeft aan dit verzoek gehoor gegeven en heeft de AFM op de hoogte gehouden van alle ontwikkelingen en vorderingen met betrekking tot haar onderzoek. BDO heeft het onderzoek gefaseerd uitgevoerd en heeft op 9 mei 2025 de definitieve versie van haar rapportage aan de AFM beschikbaar gesteld. Op 19 juni 2025 heeft de AFM aan BDO een concept onderzoeksrapport gestuurd, waarop BDO heeft gereageerd. Het definitieve onderzoeksrapport heeft de AFM op 11 september 2025 aan BDO gestuurd, met het voornemen om aan haar een bestuurlijke boete op te leggen wegens overtreding van de artikelen 18, eerste lid en 21, eerste lid, Wta. Op 3 november 2025 heeft BDO schriftelijk haar zienswijze op dit voornemen gegeven, gevolgd door een mondelinge toelichting op 11 november 2025.

Zienswijze BDO

BDO erkent dat medewerkers zich niet integer hebben gedragen bij het afleggen van examens en keurt dit ten zeerste af. Vooral met het oog op de hoogte van een boete, wijst zij wel op het volgende:

- Het maken van toetsen/examens speelt slechts een ondergeschikte rol in het opleidingsprogramma van BDO en (daarmee) in haar stelsel van kwaliteitsbeheersing. BDO heeft een opleidings- en trainingsprogramma waarin medewerkers via verschillende *Academies* trainingen en (klassikale) cursussen volgen die aansluiten op hun functie en carrièrepad. Daarbij gaat het niet alleen om (vak)kennis, maar ook om het opdoen van praktijkervaring, het toepassen van theorie in de praktijk, het ontwikkelen van soft skills en het bevorderen van onderlinge samenwerking. BDO leidt haar medewerkers en partners zodoende in de breedte en op meerdere manieren op teneinde de vakbekwaamheid te waarborgen. De meeste van deze opleidingsonderdelen worden niet met een toets afgesloten.
- BDO heeft het door de AFM verzochte onderzoek naar (mogelijke) examenfraude op gedegen wijze uitgevoerd en daarbij nauw contact onderhouden met de AFM. Hooguit verliep de start stroef, omdat BDO destijds ervan overtuigd was dat examenfraude zich binnen haar organisatie niet zou afspelen.
- BDO heeft al tijdens het onderzoek vergaande maatregelen getroffen om herhaling in de toekomst te voorkomen, en zal deze nog verder uitwerken en implementeren. Zij benoemt hierbij ook de (financiële) impact die het intensieve onderzoek op haar organisatie heeft gehad.
- Bij boeteoplegging zou de AFM rekening moeten houden met de omvang van BDO in vergelijking tot andere accountantsorganisaties die gesanctioneerd zijn wegens examenfraude.

Vereenvoudigde afdoening

BDO heeft te kennen gegeven dat, mocht het komen tot boeteoplegging, zij in beginsel openstaat voor een vereenvoudigde afdoening van deze zaak. In dit kader is er overleg geweest tussen BDO en de AFM, wat – na besluit van de AFM tot het opleggen van een bestuurlijke boete – heeft geleid tot

een vereenvoudigde afdoening. BDO erkent de overtredingen en accepteert de boete, de AFM beperkt zich tot dit verkorte boetebesluit en vermindert het boetebedrag met 15%.

3 Feiten en beoordeling

Dit hoofdstuk bevat een weergave en beoordeling van de feiten die naar voor komen uit het onderzoeksrapport van de AFM, het onderliggende dossier en de door BDO gegeven zienswijze.

3.1 De verplichtingen

Stelsel van kwaliteitsbeheersing

Artikel 18, eerste lid, Wta schrijft voor dat een accountantsorganisatie beschikt over een stelsel van kwaliteitsbeheersing. Met dit stelsel wordt bedoeld op alle werkwijzen, procedures, maatregelen en waarborgen die de externe accountant in staat moeten stellen om op een vakbekwame, onafhankelijke, integere en herkenbare wijze wettelijke controles uit te voeren.²

In hoofdstuk 5 van het Besluit toezicht accountantsorganisaties (**Bta**) is deze verplichting nader uitgewerkt. Hierin is bepaald dat de accountantsorganisatie een beleid voert ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing en dat dit stelsel onder meer procedures, beschrijvingen en standaarden omvat, die tot doel hebben dat de organisatie de naleving van de kernbepalingen uit de Wta waarborgt.³

Het stelsel van kwaliteitsbeheersing dient voorts te voldoen aan de in artikel 24bis, eerste lid, onderdeel c, van de Auditrichtlijn⁴ opgenomen eis met betrekking tot de interne organisatie van de accountantsorganisatie (verplichting tot vaststellen passende gedragslijnen en procedures om te waarborgen dat medewerkers die direct betrokken zijn bij de wettelijke controlewerkzaamheden beschikken over de juiste kennis en ervaring).⁵ Het beleid en het stelsel moeten jaarlijks worden geëvalueerd conform de eisen van de Auditrichtlijn.⁶ Tot slot moet de accountantsorganisatie waarborgen dat het stelsel wordt nageleefd.⁷

Waarborgen integere en beheerste bedrijfsvoering

Artikel 21, eerste lid, Wta schrijft voor dat een accountantsorganisatie de bedrijfsvoering zodanig inricht dat deze een beheerste en integere uitoefening van haar bedrijf waarborgt.

Zo dienen bedrijfsprocessen en bedrijfsrisico's te worden beheerst en moet betrokkenheid worden tegengegaan van de organisatie, de externe accountants of andere medewerkers bij strafbare feiten en wetsovertredingen die het vertrouwen in de accountantsorganisatie of in de financiële markten kunnen schaden.⁸

² Kamerstukken II 2003/04, 29658, nr. 3, p. 19-20.

³ Artikel 8, eerste lid, en 8a, eerste lid, Bta.

⁴ [Richtlijn 2014/56/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen.](#)

⁵ Artikel 8a, eerste lid, Bta.

⁶ Artikel 9a, eerste lid, Bta.

⁷ Artikel 22 Bta.

⁸ Artikel 21, tweede lid, Wta.

Alleen het beschikken over een beleid is daartoe onvoldoende. Een accountantsorganisatie moet haar beleid ook vormgeven en uitvoeren op een manier dat dit daadwerkelijk de beheerste en integere uitoefening van het bedrijf waarborgt.⁹

3.2 De overtredingen

3.2.1 Feiten en achtergronden

In de periode van 1 januari 2018 tot 31 december 2023 hebben enkele honderden medewerkers van BDO niet integer gehandeld bij het afleggen van examens voor (ook) vaktechnische toetsen. De betrokken medewerkers waren werkzaam binnen alle lagen van de organisatie en binnen diverse afdelingen (*lines of service*). Een belangrijk gedeelte van hen was in juli 2024 nog werkzaam op de afdeling Audit & Assurance.¹⁰ Deze personen waren direct betrokken bij het uitvoeren van wettelijke controles.

Er was sprake van uiteenlopende niet-integere gedragingen bij de medewerkers, bestaande uit:

- het ontvangen van antwoorden;
- het verspreiden van antwoorden;
- het vragen om antwoorden of het toezeggen hiervan;
- het samen maken van toetsen; en
- het niet toepassen van *speak up*.

De examenfraude heeft plaatsgevonden bij negen verschillende toetsen: twee interne Wwft-trainingen, een interne onafhankelijkheidstraining, twee externe NBA-kennistoetsen¹¹, een interne training over het eigen kwaliteitsbeleid, een externe SRA-toets¹², een externe NOREA-kennistoets¹³ en een interne soft skill-training.

BDO heeft deze examenfraude binnen haar organisatie niet voorkomen of gesignaleerd; zij ontving hierover ook geen interne meldingen van medewerkers.¹⁴

BDO beschikte niet over specifiek beleid ter zake van het afleggen van examens. Zij heeft het risico op ongeoorloofd gedrag bij het maken van examens ook niet als zodanig onderkend, mede gelet op het beperkte aantal toetsen in het opleidingsprogramma van BDO. Wel waren er algemene richtlijnen, vastgelegd in het BDO-Kwaliteitsbeleid en de BDO-Code. Daaruit volgt een algemene norm voor integer handelen, niet expliciet gekoppeld aan het afleggen van examens.

⁹ Zie bijv. Rb R'dam 21 februari 2020, ECLI:NL:RBROT:2020:1506, r.o. 8.3.

¹⁰ BDO heeft in haar onderzoek een onderscheid gemaakt tussen medewerkers in kwestie die in dienst zijn en uit dienst zijn. De peildatum hierbij was 1 juli 2024.

¹¹ NBA staat voor: Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants.

¹² SRA staat voor: Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten.

¹³ NOREA staat voor: Nederlandse Orde van Register EDP-Auditors.

¹⁴ In de overtredingsperiode ontving BDO geen interne meldingen. Die ontving zij wel nadat het onderzoek naar (mogelijke) examenfraude intern was aangekondigd.

3.2.2 Overtreding van artikel 18, eerste lid, Wta

Het stelsel van kwaliteitsbeheersing moet waarborgen dat medewerkers die direct betrokken zijn bij wettelijke controlewerkzaamheden beschikken over de juiste kennis en ervaring. De AFM heeft vastgesteld dat bij BDO een paar honderd van deze medewerkers (werkzaam bij Audit & Assurance) examenfraude hebben gepleegd bij vaktechnische toetsen.¹⁵ In het feit dat dit op deze schaal heeft kunnen gebeuren zonder dat de organisatie dit heeft gesignaleerd, ziet de AFM de bevestiging dat het stelsel van kwaliteitsbeheersing van BDO niet waarborgde dat wettelijke controlewerkzaamheden te allen tijde werden uitgevoerd door medewerkers die beschikten over de vereiste capaciteiten. De AFM licht dit nader toe.

Examenfraude is inherent onverenigbaar met (aantoonbare) vakbekwaamheid, zeker bij examens die zien op vaktechnische vaardigheden van externe accountants en andere medewerkers die zich bezighouden met het uitvoeren van wettelijke controles. Medewerkers die antwoorden op examenvragen ontvangen of toetsen samen maken, halen vanzelfsprekend de examens niet (volledig) op basis van eigen kennis en kunde. Nu het stelsel van kwaliteitsbeheersing geen adequate waarborgen, procedures, werkwijzen en/of maatregelen bevatte om examenfraude te voorkomen of te signaleren, heeft BDO niet voldoende gewaarborgd dat haar medewerkers de wettelijke controles steeds hebben kunnen uitvoeren op een onafhankelijke, integere en vakbekwame wijze.

Het feit dat het ging om aanzienlijke aantallen medewerkers van de *line of service* Audit & Assurance in een periode van meerdere jaren duidt op een structureel karakter van niet-integere gedragingen, en niet op incidenten die zich ondanks een goed werkend stelsel kunnen voordoen.

3.2.3 Overtreding van artikel 21, eerste lid, Wta

Op BDO rust de verplichting haar bedrijfsvoering zodanig in te richten dat deze een beheerste en integere uitoefening van haar bedrijf waarborgt. De AFM heeft vastgesteld dat over de gehele organisatie enkele honderden medewerkers examenfraude hebben gepleegd bij (met name) vaktechnische toetsen, sommigen meermaals. Uit het feit dat dit op deze schaal heeft kunnen gebeuren zonder dat de organisatie dit heeft gesignaleerd, trekt de AFM de conclusie dat BDO tekortschoot in de nakoming van deze verplichting. De AFM licht dit nader toe.

Het gebrek aan concreet beleid dat de risico's op examenfraude beheerste en het feit dat examenfraude zich ook daadwerkelijk op significante schaal heeft afgespeeld, betekent dat BDO haar bedrijfsvoering niet zo had ingericht dat deze een beheerste en integere uitoefening van het bedrijf waarborgde. Met haar passieve houding ten opzichte van het risico op examenfraude, zelfs nadat op wereldwijde schaal bekend werd dat dit een probleem was in de accountancysector, heeft BDO nagelaten om haar bedrijfsprocessen en bedrijfsrisico's voldoende te beheersen, en om de integriteit te waarborgen.¹⁶ De AFM gaat dan ook niet mee met het verweer van BDO dat zij in de

¹⁵ Dit aantal betreft alleen de medewerkers die op de peildatum van 1 juli 2024 nog werkzaam waren bij Audit & Assurance.

¹⁶ Zie artikel 21, tweede lid, Wta.

periode van het verkennend onderzoek¹⁷ geen concrete signalen had gekregen dat binnen haar organisatie sprake zou (kunnen) zijn van examenfraude en dat zij er dan ook van overtuigd was dat dit zich binnen BDO niet afspeelde gezien de aard van de e-learnings met toetsvragen.

Het maatschappelijk vertrouwen in de controleverklaringen die worden afgegeven door externe accountants van BDO wordt door de examenfraude geschaad. Van hen en van overige medewerkers van accountantsorganisaties mag worden verwacht dat zij niet betrokken raken bij niet integer gedrag, zoals examenfraude. Deze verwachting is binnen BDO op te grote schaal niet waargemaakt. BDO had zich tot het uiterste moeten inspannen om dit gedrag te voorkomen en haar bedrijfsvoering daarnaar in te richten. Dat heeft zij nagelaten.

4 Opportuniteit: Waarom legt de AFM hier een boete op?

De AFM acht het opportuun om BDO voor deze overtredingen een bestuurlijke boete op te leggen en licht dit hieronder toe.

Examenfraude is een smet op de accountancysector. Het is internationaal een wijdverbreid gedrags- en cultuurprobleem, dat samenhangt met factoren als tijdsdruk, commerciële belangen, het ontbreken van adequate sturing en onjuist voorbeeldgedrag.

Binnen de accountancy is geen plaats voor zaken als examenfraude. Het tast het vertrouwen aan dat juist in deze sector zo belangrijk is. Wat een accountant verklaart, moet betrouwbaar en geloofwaardig zijn, ook wanneer het bijvoorbeeld gaat om de mededeling dat hij/zij een toets zelfstandig heeft gemaakt. Dit vertrouwen hebben accountants (en overige medewerkers) van BDO geschaad en door het ontbreken van specifiek beleid en procedures is de organisatie hiervoor medeverantwoordelijk. Dit is kwalijk en boetewaardig.

Meer in het algemeen raken de twee wetsovertredingen (geen adequaat stelsel van kwaliteitsbeheersing en niet waarborgen van beheerste en integere bedrijfsvoering) de kern van de organisatie en is een structureel karakter hieraan inherent.

Al met al maakt het bovenstaande het opleggen van een boete een 'geschikte, noodzakelijke en evenwichtige'¹⁸ sanctie. De AFM kiest voor het opleggen van één boete voor beide overtredingen, omdat deze sterk met elkaar samenhangen en de onderliggende gedragingen (examenfraude) hetzelfde zijn.

¹⁷ Hiermee wordt bedoeld de fase vanaf november 2022, toen de AFM met bepaalde vragen aan BDO inzicht probeerde te krijgen in de vraag of en in welke mate sprake is van examenfraude en in de maatregelen die in dat kader zijn getroffen.

¹⁸ Dit zijn de criteria waaraan wordt getoetst, zie bijv. CBb 30 juni 2025, ECLI:NL:CBB:2025:353, r.o. 8.2.

5 Besluit

5.1 Besluit tot boeteoplegging

Op grond van het voorgaande heeft de AFM besloten aan BDO een bestuurlijke boete op te leggen wegens overtreding van artikel 18, eerste lid, en artikel 21, eerste lid, Wta in de periode van 1 januari 2018 tot 31 december 2023.^{19, 20}

5.2 Hoogte van de boete

De AFM stelt de hoogte van de boete vast op € 765.000 na vereenvoudigde afdoening. De AFM licht dit als volgt toe.²¹

Wettelijk systeem: basisbedrag van € 2.000.000

Voor beide overtredingen geldt op grond van artikel 55, eerste en tweede lid, Wta juncto artikel 14 van het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector (**Bbbfs**) een basisbedrag van € 2.000.000. Nu de AFM kiest voor één boete (zie hoofdstuk 4), blijft het ook bij één keer dit basisbedrag.

Ernst/duur van de overtreding en mate van verwijtbaarheid

De AFM kan het basisbedrag verlagen of verhogen met maximaal 50% indien de ernst en/of duur van de overtreding dit rechtvaardigt, en met maximaal 50% indien de mate van verwijtbaarheid dit rechtvaardigt.²²

Zoals hierboven weergegeven, is het kwalijk dat binnen BDO structureel examenfraude heeft kunnen plaatsvinden, en is dit zonder meer boetewaardig. Voor de hoogte van de boete speelt mee dat de implicaties van de examenfraude beperkt lijken te zijn gebleven. BDO heeft aannemelijk gemaakt dat zij op velerlei manieren haar medewerkers opleidde en dat interne toetsen daarbij niet de primaire tool waren om de vakbekwaamheid te waarborgen. Daarbij komt dat de normen van artikel 18 en 21 Wta een brede reikwijdte hebben en van overtreding al sprake is wanneer – zoals in dit geval – bij een specifiek gedeelte serieuze tekortkomingen zijn geconstateerd. De AFM ziet al met al in de ernst van de overtreding aanleiding voor een verlaging van het basisbedrag met 25%. Het bedrag komt hiermee op € 1.500.000.

In de mate van verwijtbaarheid ziet de AFM geen reden voor een verlaging of verhoging van het bedrag.

¹⁹ De AFM heeft de bevoegdheid om een boete op te leggen op grond van artikel 54, eerste lid, Wta. Dit besluit tot boeteoplegging is genomen door het bestuur van de AFM en conform het tekeningsmandaat ondertekend door de boetefunctionaris en een jurist bestuurlijke boetes.

²⁰ Volledigheidshalve wijst de AFM erop dat de overtredingen waarvoor deze boete is opgelegd, gelden als een [toezichtantecedent](#) voor alle (mede)beleidsbepalers en de leden van het toezichthoudend orgaan ten tijde van de overtreding(speriode).

²¹ De AFM volgt hierbij het stappenplan zoals opgenomen in het Boetetoemettingsbeleid AFM 2021 (het **Boetetoemettingsbeleid**). Zie: [Bestuurlijke boete en publicatie](#) (Hoogte van de boete).

²² Artikel 2, tweede en derde lid, Bbbfs. Zie ook stappen 1 en 2 van het Boetetoemettingsbeleid.

Omvang van BDO

Bij het bepalen van de hoogte van de boete houdt de AFM rekening met de omvang van de rechtspersoon die wordt beboet.²³ BDO valt in de 100%-categorie van de omvangtabel uit het Boetetoemingsbeleid, zodat het boetebedrag gelijk blijft.

Overige omstandigheden: verdere verlaging

De AFM ziet voorts de volgende boeteverlagende omstandigheden:

- BDO heeft bij het onderzoek van de AFM een meewerkende houding laten zien en maatregelen getroffen ter voorkoming van herhaling. Zo heeft BDO intern uitvoerig onderzoek gedaan naar de (mogelijke) examenfraude en heeft zij de AFM daarvan steeds op de hoogte gehouden. Verder implementeert zij – naar het zich laat aanzien adequate – maatregelen om herhaling van overtredingen als deze in de toekomst te voorkomen. Met deze beide omstandigheden houdt de AFM rekening ten voordele van BDO.²⁴
- Zoals hierboven opgemerkt, is examenfraude in de accountancysector een wijdverbreid probleem. Eerder heeft de *Public Company Accounting Oversight Board* (PCAOB) schikkingen getroffen met elk van de Nederlandse Big 4-kantoren, waarbinnen zich eveneens examenfraude heeft afgespeeld.²⁵ Dit ging – kort gezegd – om één boete van US \$ 25 miljoen, twee boetes van US \$ 3 miljoen en één boete van US \$ 2,5 miljoen. Die vier kantoren hebben een vele male grotere omvang dan BDO, terwijl de aard van de gedragingen in de laatste drie zaken (met boetes van US \$ 3 of US \$ 2,5 miljoen) globaal gezien vergelijkbaar is met die in deze zaak. Daarnaast heeft de AFM zelf recent een boete van € 446.000 opgelegd aan Forvis Mazars Accountants N.V., een kleinere organisatie dan BDO, voor eveneens vergelijkbare gedragingen. Uit oogpunt van evenredigheid en gelijkheid zal de boete voor BDO in lijn te moeten zijn met de omvang van haar organisatie ten opzichte van de bovengenoemde, eerder beboete organisaties.²⁶

Per saldo ziet de AFM in de bovenstaande omstandigheden aanleiding voor een verdere verlaging van het bedrag met 40%, tot € 900.000.

Boetevermindering wegens vereenvoudigde afdoening

Zoals hierboven opgemerkt, is de AFM met BDO vereenvoudigde afdoening van de boetezaak overeengekomen. Dit houdt in dat:

- BDO de door de AFM geconstateerde overtreding van artikel 18, eerste lid, en artikel 21, eerste lid, Wta erkent te hebben begaan;
- de AFM aan BDO in een verkort boetebesluit een bestuurlijke boete oplegt;
- de AFM op het boetebedrag een vermindering toepast van 15%; en
- BDO deze boete van de AFM accepteert.

²³ Stap 4 uit het Boetetoemingsbeleid.

²⁴ Zie stap 5 onder 1 van het Boetetoemingsbeleid en artikel 1b, eerste lid, juncto artikel 4, tweede lid, Bbbfs.

²⁵ Zie: [Deloitte, PwC en EY beboet voor examenfraude, nu onder verscherpt toezicht](#).

²⁶ Zie stap 5 onder 3 van het Boetetoemingsbeleid.

Concreet betekent dit dat de boete wordt verlaagd van € 900.000 naar € 765.000.²⁷

5.3 Betaling van de boete

De boete moet worden betaald binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit²⁸ op bankrekening [bankrekeningnummer] ten name van AFM te Amsterdam, onder vermelding van factuurnummer [factuurnummer]. BDO ontvangt geen afzonderlijke factuur voor dit bedrag. Bij betaling na de termijn van zes weken is BDO de wettelijke rente verschuldigd.²⁹

6 Publicatie

Voor onderhavige boete geldt dat de AFM het besluit zo spoedig mogelijk openbaar moet maken.³⁰ De AFM publiceert de boete door een openbare versie van het boetebesluit op haar website te plaatsen. Deze openbare versie bevat de volledige tekst van dit besluit, met uitzondering van vertrouwelijke gegevens. De openbare versie is als **bijlage 1** bij dit besluit gevoegd.

De openbare versie van het boetebesluit wordt geplaatst onder begeleiding van een persbericht. Van het persbericht kan een Engelse vertaling worden opgenomen. De AFM plaatst daarnaast een bericht over de boete in haar periodieke nieuwsbrieven en op LinkedIn, X en Bluesky³¹ en maakt gebruik van een RSS-feed³² en een news-alert³³. Het te publiceren persbericht is als **bijlage 2** bij dit besluit opgenomen. De AFM kan, al naargelang de omstandigheden op het moment van publicatie, deze publicatietekst nog wijzigen of aanvullen.

Ten slotte wordt de boete opgenomen op een pagina van de AFM-website waarop alle door de AFM gepubliceerde sancties zijn opgenomen. De pagina bevat een link naar de pagina met het persbericht en de overige bovengenoemde informatie.

Amsterdam, 16 december 2025

Autoriteit Financiële Markten

[was getekend]
Jurist bestuurlijke boetes

[was getekend]
Boetefunctionaris

²⁷ Na afronding conform artikel 3.2 (slot) Boetetoemettingsbeleid.

²⁸ Artikel 4:87, eerste lid, en de artikelen 3:40 en 3:41 van de Algemene wet bestuursrecht (**Awb**).

²⁹ Zie artikel 4:97 e.v. Awb en artikel 1:85, tweede lid, Wft.

³⁰ Artikel 67, eerste lid, Wta.

³¹ Het bericht op LinkedIn, X en Bluesky zal bestaan uit de kop en de intro van het persbericht (voor zover het aantal tekens dat toestaat) en een link naar het persbericht op de website van de AFM.

³² Een RSS-feed is een automatische melding van aanpassingen op de website.

³³ Persbureaus en andere geabonneerden ontvangen per e-mail persberichten van de AFM via news-alerts.

Iedere belanghebbende kan tegen dit besluit bezwaar maken door binnen zes weken na bekendmaking daarvan een bezwaarschrift in te dienen bij de AFM, t.a.v. Juridische Zaken, Postbus 11723, 1001 GS Amsterdam. Een bezwaarschrift kan ook per e-mail (bezwarenbox@afm.nl) worden ingediend. Aan deze elektronische verzending stelt de AFM nadere eisen die op haar website worden toegelicht (www.afm.nl/bezwaar). Een van die eisen is dat een bezwaarschrift niet aan andere AFM e-mailadressen dan de hier genoemde kan worden gestuurd. De AFM neemt het bezwaarschrift alleen inhoudelijk in behandeling als aan deze eisen is voldaan.